

„Így látjuk mi...”

Berettyóújfalu az ország olyan részén fekszik, ahol francia emberek, turisták ritkán fordulnak meg, így csak elvétve volt arra lehetőség, hogy az iskolában tanult nyelvet a gyerekek természetes közegben használhassák. Ezen a nem túl jó helyzeten óriásit javított a francia tanárnő rendszeres jelenléte a tanórákon. A gyerekek kipróbálhatták megszerzett ismeretüket: megérti-e őket egy „igazi” francia, és mennyit értenek ők? Iskolánkba első alkalommal az 1993/94. tanévben érkezett anyanyelvi francia tanárnő.

A tanárnő iskolánkban hetente két napot, összesen hat tanórát tölt. A kezdeti időszak az ismerkedésen kívül azzal telt, hogy kölcsönösen próbáltuk megismerni egymás pedagógiai, oktató munkáját. Kezdő tanárok lévén, hiszen csak negyedik éve tanítunk kolleganómiai francia nyelvet, nagyon megnyugtató volt, hogy vendégünk már az első alkalommal kifejezte maximális segítőkészségét. Biztosított bennünket arról, hogy nem ellenőrizni, bírálni jött, hanem „szolgálni”, segíteni mindenben és mindenhol, ahol tud. Ez oldotta kezdeti feszültségünket, és hamar baráti, őszinte együttműködés lett a hivatalos kapcsolatból.

A tanórákat közösen tervezzük. A legelső órákban még nagyrészt mi irányítottuk a munkát, de az ismerkedés erejéig ő is bekapcsolódott. Figyelte azt, hogy a gyerekek milyen szinten állnak a beszédértés, a beszédkézség terén, milyen módszereket használunk. (Negyedikétől hetedik osztályig vannak közös óráink, a módszerek az életkori sajátosságok miatt esetenként igen eltérőek.) Figyelte, milyen témakörökben járatosak a gyerekek, milyen tempóban tudnak dolgozni.

Az óra vezetésében vállalt szerepe fokozatosan bővült, egyre inkább átvette az irányítást. Februárban az önálló óravezetés 70-100% között mozgott. Mi csak akkor lépünk fel, ha segítség kell a megértéshez, illetve rövid magyar nyelvű magyarázatra, utasításra van szükség. Jelenlétünk az órán a gyerekeknek biztonságérzetet nyújtott az első időkből. A kezdeti izgalom, feszültség feloldódott. Tudták, ha „bajba kerülnek”, végső esetben van kihez fordulni.

Igyekeztünk mindig úgy alakítani a kommunikációt, hogy erre a lehető legkevesebb esetben legyen szükség. Ezzel kapcsolatban óriási változást tapasztaltunk a gyerekeken. Kezdetben, ha nem értették meg az egész mondatot (pl. a szórend más volt, mint a megszokott), még akkor sem mertek mondani semmit, vagy jelezni a megértést, ha a szavakat ismerték. Az önkifejezésben szintén nagyon visszafogottak voltak, még azt sem merték mondani, amit tudtak. Most már elmondhatjuk, hogy ez a jelenség alapvetően megváltozott. Egy-egy elkapott ismerős szóból következtetnek a tartalomra, képesek globális megértésre. Bátrabban fejezik ki saját gondolataikat akkor is, ha tudják, hogy nyelviileg nem tökéletes, amit mondanak. Főleg a kicsiknek, a 4. osztályosoknak sikerült legyőzni gátlásaikat. Mondanivalójukat akár egy-két szóval is jelzik. Akarnak beszélni, és akarják, hogy megértsék őket. Nem zavarja őket a nyelvi korlát. Ennek elérésében nagy segítség volt számunkra a tanárnő nyílt, közvetlen egyénisége. A gyerekek tapasztalhatták, hogy soha nem oktatta ki őket, ha hibáztak, és örül minden franciául kiejtett szóknak. Önbizalmukat a sok dicséret is erősítette.

Azoknál a 7. osztályosoknál, akik 4. éve tanulnak franciául, jól bevált módszert találtunk: a 12 fős csoportot további két kis csoportba osztottuk. Az egyik csoport a tanárnővel dolgozott, a másik velünk. Félidőben cseréltük a csoportokat, hogy a gyerekek ne fáradjanak el túlságosan. A tanárnő csoportjában lévő gyerekek egy asztal körülülve beszélgettek egy adott témáról. A témát úgy választottuk ki, hogy jól ismert legyen a gyerekek körében a lexika szintjén, legyen róla ismeretük általában, és nem utolsó sorban érdekelje is őket. Ilyen téma volt pl. az állatok. A beszélgetés arról folyt, milyen állatokat szeretnek, kinek milyen állata van otthon, milyen a külseje, hogy hívják stb. A beszélgetést a tanárnő vezette főleg kérdésekkel, de a gyerekek is visszakérdeztek, így ő is beszélt a cicájáról.

E beszélgetések során új kifejezésekkel ismerkedtek meg, bővült szókincsük, de megismertek az állatokkal kapcsolatos néhány közmondást, amelynek értelmét minden magyar nyelvű magyarázat nélkül, franciául magyarázva, mimika, gesztusok segítségével megértettek. Élvezetesebbek voltak azok az órák is, amikor a tanárnő Franciaországról beszélt. Bemutatta lakóhelyét, beszélt a francia iskolákról, az ünnepek kapcsán a szokásokról – ezt a gyerekek mindig nagyon élvezték. Ők is kérdeztek mindent, ami csak eszükbe jutott: felment-e már az Eiffel-toronyba, ismeri-e Alain Delont, milyen kocsija van stb.? A kialakult jó kapcsolatot bizonyítja, hogy Karácsonykor egy kis ünnepség után a gyerekek maguk készítette ajándékokkal (a betlehemi jelenet) lepték meg a tanárnőt. De könnyeket csalt a szemébe az is, amikor 7. osztályosok az énekórán a frissen tanult Marcellais-t elénekelték a tiszteletére.

De a gyerekek is meglepettnek, amikor a téli szünetről visszatérve mindenki egy Eiffel-tornyos kulcstartót kapott ajándékba. Ha néha, valami oknál fogva nincs jelen a tanárnő a megszokott órán, a gyerekek nagyon csalódottak.

A francia tanárnővel azonban nemcsak az iskolában találkozunk. Igyekszünk őt bevonni a város kulturális életébe. Segítjük a kikapcsolódásban is. Kiállításokra, koncertekre, baráti összejövetelekre, iskolai kirándulásokra hívjuk. Igyekeztünk azt elérni – és úgy érezzük, sikerült is –, hogy ne érezze magát elveszítettnek egy idegen városban, és ha netán gondja, nehézsége van, tudja, hogy hozzánk nyugodtan fordulhat. Segítettünk a vásárlásoknál a termékek megismerésében, ajánlottunk éttermet, amelynek az étlapját lefordítottuk, segítettünk az elromlott ajtózárra megjavításában. Ezeket a hétköznapi, apró dolgokat is nagyon fontosnak tartjuk. A nagyobb és a jelentéktelenebb elemek együtt segíthetnek abban, hogy vendégünk itt otthon legyen.

Összegezve a tapasztalatokat elmondhatjuk, hogy az eddig eltelt öt hónap minden szempontból nagyon hasznos volt mind nekünk, mind a gyerekeknek. A szakmai, nyelvi segítségen kívül barátság is szövődött köztünk, amely nem fog véget érni a tanévvel.

Jó lenne, ha a jövőben is lehetne alkalmunk ezen a módon kedvet ébreszteni, illetve hatékonyabbá tenni a francia nyelv tanulását.

HEGEDÜSNÉ NAGY MAGDOLNA

„Így látja ő...”

Azzal az elhatározással és óhajjal jöttem Magyarországra, hogy tanítsak, de éppen olyan erős vágyat érzek arra, hogy tanuljak magam is. Ez teszi lehetővé az eszmecserét, melynek alapja a kölcsönösség. Mivel az igazi találkozás sajátosságai a kíváncsiság, a nyitottság, ez Berettyóújfaluban megvan. Kialakult az értékes és kölcsönösen gazdagító együttműködés, amelyet semmilyen keret, semmilyen meghatározás nem korlátozhat. Ebben a szellemben működünk együtt. Következésképpen munkánkban a „miértet” kell előtérbe helyezni: a „hogyan”, vagyis a módszer ezt magától követi. Nincs recept sem a pedagógiai eljárásokra, sem a sikerre.

A tanulók számára is igen fontos, hogy a magyar és francia tanárok jó egyetértésben, emberi kapcsolatban dolgozzanak. Ez az eredményes munka alapja. Bármilyen szintű is ez az együttműködés, szükség van az állandó kapcsolattartásra. Ezt a gimnáziumban megkönnyíti az a tény, hogy rendelkezésünkre áll egy nyelvi szertár-dolgozószoba, ahol meg tudjuk beszélni a munkával kapcsolatos témákat, és a tanulókkal egyénileg is lehet foglalkozni.

Kolléganőim igen gyorsan megteremtették és elmélyítették az együttműködést. A munka napi megszervezése szinte magától ment. Állandó eszmecserék, a közösen felhasz-